

جناب آقای

با سلام

احتراما پیرو درخواست شما مبنی بر ارائه پیشنهاد جهت راه اندازی یک سامانه مدیریت محتوا مطالب زیر به استحضار می رسد:

نکاتی که می بایست در مورد انتخاب یک سیستم مدیریت محتوا در نظر گرفت به این شرح است:

۱- امکانات: به طور خلاصه در یک سیستم مدیریت محتوا می بایست حداقل امکانات زیر موجود باشد:

- محیط های مناسب برای ورود و ویرایش قالب های گوناگون محتوا
- بارگذاری فایل های محتوایی پر کاربرد و استفاده از آن ها نظیر word، excel و ...
- تعریف سطوح دسترسی و مدیریت دسترسی افراد
- نگهداری ورژن ها و اطلاعات مربوط به تغییرات در مستندات
- امکان پشتیبان گیری و بازگرداندن آسان اطلاعات
- امکان ایجاد دسته بندی های مختلف اسناد
- و ...

۲- کاربری پذیری و کاربر پسند بودن: یکی از مهمترین معیار ها جهت تصمیم گیری و انتخاب سامانه های کامپیوتری است. قویترین سامانه ها زمانی که کاربری پذیری پایین داشته باشند یا اینکه اصطلاحا user friendly نباشند، عملا بعد از مدت کوتاهی استفاده، توسط کاربران پس زده شده و اتلاف هزینه محسوب می شوند.

۳- امنیت: محافظت از اسرار و مستندات سازمان در برابر حملات و جاسوسی های سایبری یکی دیگر از معیار مهم در انتخاب سامانه های کامپیوتری است. سازمان های بزرگ سالانه هزینه های کلانی را صرف سنجش و ارزیابی امنیت سامانه های جدید خود می کنند تا از هرگونه درز اطلاعات خودداری نمایند. سازمان های کوچکتر نیز می بایست قبل از خرید یک سامانه از روال های امنیتی و میزان امنیت آن آگاهی یابد. هر چند در بسیاری از موارد به دلیل عدم وجود اطلاعات و بازخورد های کافی به دلیل عدم شناخته شده بودن سامانه، مجبورند تا به اطلاعات تیم سازنده آن اطمینان نمایند.

۴- دسترسی پذیری: سامانه به چه صورت قرار است استفاده شود؟ تک کاربره یا چند کاربره؟ اگر قرار است چند کاربره باشد، آیا این کاربران همگی در یک شبکه داخل سازمانی حضور دارند یا خیر؟ آیا نیاز است تا از خارج سازمان و بر روی لستر اینترنت یا اینترنت نیز به آن دسترسی داشت؟ اولویت دسترسی کدام است، داخل یا خارج سازمان؟ پاسخ به این سوال نقشی کلیدی در تصمیم سازمان خواهد داشت.

۵- هزینه تولید، نگهداری و تغییرات: هزینه در عمل به کلیدی ترین معیار بسیاری از مدیران در انتخاب سامانه ها تبدیل شده است. هزینه در این جا به معنای اقتصادی آن است نه حسابداری. هزینه اقتصادی شامل هزینه های ریالی، مدت زمان در اختیار گرفتن سامانه و همچنین هزینه هایی است که سازمان به دلیل انتخاب خود خواهد پرداخت که در هیچ سند حسابداری ثبت نمی گردد. مدیران گاهی به دلیل عدم آشنایی در حوزه فناوری اطلاعات و یا محدودیت های بودجه ای به دنبال سامانه های ارزان قیمت هستند. آمار و ارقام نشان می دهد که بیش از ۸۰ درصد از سامانه هایی که صرفا با توجه به قیمت پایین آن ها انتخاب می شوند، کنار گذاشته می شوند. البته ارزان بودن همیشه به معنای بد بودن و گران بودن نیز همیشه به معنای خوب بودن نرم افزار نیست. بسیاری از برترین سامانه های دنیا امروزه به صورت رایگان در اختیار کاربران قرار می گیرد. گاهی مدیران به دنبال هزینه زمانی پایین هستند که نگاه تک بعدی به این موضوع نیز می تواند مدیران را از بسیاری قابلیت ها و امکاناتی که می توانستند در اختیار داشته باشند محروم ساخته و یا آن ها را مجبور به پرداخت هزینه های ریالی سنگین نماید. گاهی آگاهی یک مدیر از سامانه های موجود در دنیای فناوری سبب می شود که وی به دنبال اختراع چرخ نباشد. وقتی مدیر بخواهد چرخ را مجددا اختراع کند می بایست هزینه زمانی و ریالی آن را هم بپردازد. این کار زمانی عاقلانه خواهد بود که یا سامانه مورد نظر خود را نیابد و یا سامانه جدید را بتوان با رقم های کمتری نسبت به سامانه های موجود تهیه نمود و این تفاوت قیمت به حدی باید باشد که مدیر از هزینه زمانی آن صرف نظر می کند.

به طور کلی مطلوب ترین حالت به دست آوردن حداکثر مطالبات از یک سامانه با پرداخت کمترین هزینه های اقتصادی است.

هزینه نگهداری و تغییرات یکی از اصلی ترین علل شکست سازمان ها در استفاده از نرم افزار های خریداری شده و یا تولید شده است. گاهی نرم افزاری به قیمتی ارزان به فروش می رسد ولی هزینه نگهداری و پشتیبانی آن بسیار بالاست. گاهی نیز عکس این موضوع اتفاق می افتد. همچنین در دنیای فناوری بسیاری از نرم افزار ها به دلیل اینکه تیم سازنده آن دیگر در دسترس نیست کنار گذاشته می شوند. در اکثر نرم افزارهایی که به سفارش سازمان ها تولید می شوند، هزینه تولید و تغییر بالاست. قیمت تولید یک نرم افزار نسبت به مشابه موجود آن در بازار گاهی به ۲۰ برابر می رسد. در نقطه مقابل بسیاری از سامانه ها، امکاناتی فراتر از انتظارات اولیه سازمان ها ارائه می دهند که سازمان بعد ها می تواند بدون پرداخت هزینه و یا هزینه کم، از آن ها استفاده نماید. بنابراین سازمان ها می بایست در انتخاب خود این موضوعات را در نظر داشته باشند.

حال به توجه به مقدمه بالا به پیشنهاد شما پرداخته و ۲ راهکار را از چهار منظر گفته شده بررسی می نمایم:

۲ راهکار برای شما وجود دارد: اول استفاده از سیستم های موجود مدیریت محتوا و اسناد که بهترین آن سامانه شیرپوینت است که دلیل آن را خواهم گفت و دوم تولید یک سامانه جدید.

ابعاد	استفاده از شیرپوینت	تولید سامانه جدید
امکانات	یک محیط با امکانات بسیار زیاد که بخشی از این امکانات مربوط به مدیریت محتوا و اسناد است. شیرپوینت در این حوزه قدرتمندترین سامانه مدیریت محتوایی را در دل خود جا داده است که تمامی امکانات را دارا می باشد.	امکانات مختلف با توجه با درخواست سازمان تولید خواهد شد.
کاربر پسند بودن	شیرپوینت تولید شرکت مایکروسافت است که یکی از اهداف اصلی آن مدیریت اسناد سازمان است که در قالب فایل های office نظیر word, excel, powerpoint و ... وجود دارند. به همین جهت کاربران که غالباً با محیط آشنا و قدرتمند آفیس مانوسند، مشکل چندانی با یخش مدیریت محتوای شیرپوینت نخواهند داشت. ظاهر محیط شیرپوینت خشک و اداری است و چندان نمی توان روی قیافه آن حساب نمود که از ضعف های آن است.	می بایست برای انواع مختلف محتوا محیط های ویرایش تولید گردد که به دلیل اینکه قدرتمندترین ویرایشگر های تولید شده فاصله زیادی با نرم افزار اداری آشنای آفیس دارد، مورد استقبال قرار نمی گیرند. به لحاظ بصری دست تولید کننده در زیباسازی آن و لحاظ کردن نظرات سازمان باز است.
دسترسی پذیری	امکان دسترسی هم از داخل و هم از خارج سازمان با هر تعداد کاربر مقدور است. اولویت آن نیز قابل تغییر می باشد.	امکان دسترسی هم از داخل و هم از خارج سازمان با هر تعداد کاربر مقدور است. اولویت آن نیز قابل تغییر می باشد.
امنیت	از سال ۲۰۰۷ تا کنون گزارشی در مورد هک شدن شیرپوینت نشده است.	بسته به میزان هزینه کرد و میزان تعهد تولید کننده متفاوت خواهد بود.

به نام خدا

درباره شیرپوینت حرف زیاد است. ولی ابتدا اجازه دهید استدلال موجود در متن را بررسی کنیم، پس از بیان مقدمه ای درست: «استفاده از نرم افزارهای آماده بهتر است» و این که «نباید دوباره چرخ را اختراع کرد»، دو راه حل پیشنهاد شده است: «یا سامانه جدید بنویسید و یا از شیرپوینت استفاده کنید!»

به نظر می رسد این استدلال مخدوش شود، اگر بدانیم که البته می دانیم بسیاری نرم افزارهای مدیریت اسناد و اطلاعات داخلی نیز در سال های گذشته ساخته و به بازار عرضه شده اند.

شیرپوینت چند ایراد عمده دارد:

۱. هر تغییر اندکی، لزوماً نیاز به یک برنامه نویس خبره و آشنا به شیرپوینت دارد، حتی اضافه یک مثلاً فیلد تاریخ به یکی از بانک های اطلاعاتی. به دلیل سخت بودن محیط مدیریتی و فنی شیرپوینت.
۲. محیط کاربری آن به شدت پیچیده است و کار کردن با آن حتماً نیاز به آموزش دارد.
۳. یک نرم افزار خارجی ست و دسترسی به شرکت طراح آن نیست و برای پشتیبانی باید به سراغ شرکت هایی رفت که نمی توانند دستی در سورس ببرند و بنابراین وقتی واقعاً مسأله ای جدی پیش بیاید، می توانند بگویند: «نمی توانیم! مایکروسافت این را در ابزار خود پیش بینی نکرده است!»
۴. نرم افزار سنگینی است و نصب آن دشوار و نیازمند پلت فرم های خاص و تنظیماتی که تنها یک متخصص در شیرپوینت می تواند انجام دهد. سرور ویژه ای می خواهد. اگر یک موقع از کار افتاد، مسئولین شبکه معمولی نمی توانند آن را سرپا کنند و حتماً باید یک شیرپوینت کار آن را بازسازی نماید.

۵. اگر مایل باشید محیط پیچیده آن را تغییر شکل دهید محتاج بهترین متخصصین شیرپوینت در کشور می‌شوید که هزینه‌های بالایی برای این ویرایش‌ها و تغییر قالب‌ها می‌گیرند.

اما به سراغ بازار داخل کشور که بروید، کفایت در اینترنت جستجو کنید، نرم‌افزارهای بسیاری وجود دارد که اگر چه بسیاری از آن‌ها توانایی‌های محدودی دارند، ولی موارد خوبی هم بین آن‌ها پیدا می‌شود.

شرکت‌های معتبری مانند رایورز، آریانیک، سیگما، پاسکال، چارگون و مانند آن‌ها راه‌حل‌های خوبی ایجاد کرده‌اند. تجربه کار با آن‌ها نیز در سایر مؤسسات هست. کفایت با مشتریان این سامانه‌ها تماس گرفته و از سازمان یا مؤسسه آنان و نرم‌افزار نصب شده و زیر بار و در حال کار بازدید کنید.

اگر هم به دنبال نرم‌افزارهای رایگان باشید، امثال دروپال، نرم‌افزارهای قدرتمندی هستند که قابلیت‌های فراوانی دارند. دروپال نسخه‌های بسیار فراوانی دارد که از یک فروشگاه یا وبلاگ را می‌تواند عرضه کند، تا یک سازمان پیچیده با بانک‌های اطلاعات متعدد و فرم‌ها و فیلدها.

اگر چه کار کردن با این نرم‌افزارهای رایگان نیز معمولاً دشوار است و مدیریت آنان نیازمند آموزش و مراجعه به متخصص می‌باشد، ولی متخصصین این نرم‌افزارها بسیار فراوان‌ترند و با هزینه بسیار کمتری در دسترس‌ند.

خلاصه این‌که؛

با این مطلب، بنده هم موافق هستم که برنامه‌نویسی از صفر کار قطعاً نادرست و تاریخ‌گذاشته‌ای‌ست. تا زمانی که یقین حاصل نشده هیچ نرم‌افزاری برای انجام کار خاصی وجود ندارد، نباید دست به کدنویسی و تولید یک نرم‌افزار جدید برد. ولی این نکته را نباید غفلت کرد که با وجود این همه نرم‌افزار داخلی خوب و ارزان‌قیمت، که متناسب با فرهنگ بومی ما طراحی شده‌اند، استفاده از نرم‌افزارهایی مانند شیرپوینت و حتی دروپال و مانند آن‌ها، مقرون به صرفه نیست، زیرا ما را نیازمند به تغییراتی می‌کند که ناشی از تفاوت روش‌های کار و ویژگی‌های فرهنگی در فعالیت‌های داخل کشور با خارج از کشور است.

و پیشنهاد من؛

اگر دنبال یک تصمیم صحیح می‌گردید که به زودی پشیمانی در پی نداشته باشد، فهرست مشتریان شرکت‌ها را بیابید، معمولاً در سایت‌هایشان هست، با مؤسساتی تماس بگیرید که مصرف‌کننده این نرم‌افزارها هستند. قراری گذاشته شود و تشریف ببرید و از نزدیک سامانه‌شان را ببینید. در حال کار ببینید. همین شیرپوینت هم می‌تواند یکی از گزینه‌ها باشد. آن را در حال کار در یکی از سازمان‌ها و مؤسسات ببینید و سپس تصمیم بگیرید.

یقین دارم وقتی سامانه‌های نرم‌افزاری چند مؤسسه را مشاهده فرمودید، دیدگاه بسیار روشنی پیدا کرده و به سادگی و بدون هیچ تردید به تصمیمی نزدیک‌تر به مطلوب خواهید رسید.

سیدمهدی موسوی موشح

۲۰ اردیبهشت ۱۳۹۴